Kennari:
Alexandra Ýr Auðunsdóttir
Drífa Hjördís Thorstensen

Kennslufyrirkomulag:
Aðferðir byrjendalæsis

Tímafjöldi:
10 kennslustundir

Bekkur:
1. bekkur

Íslenska

Traust kunnátta í móðurmáli er meginundirstaða staðgóðrar menntunar. Lestur er undirstaða alls náms og öflugt tæki nemenda til að afla sér þekkingar. Jafnframt er tjáning í ræðu og riti ein af nauðsynlegum forsendum þátttöku í samfélaginu. Skólinn verður í upphafi skólagöngu virkur þátttakandi í máluppeldi barna ásamt heimili þeirra.
Mikilvægt er að grunnskólanám í íslensku sé heildstætt. Það er hlutverk íslenskukennara að stuðla að því að nemendur öðlist þekkingu á tungumálinu og leikni í að nota það við sem fjölbreytilegastar aðstæður. Leitast er við að vekja áhuga nemenda á tungumálinu, að þeir þekki helstu hugtök þess og hlutverk í málinu og fái æfingu í að beita þeim. Lögð er áhersla á lestur og læsi, þar sem nemendur þjálfast í að leita sér upplýsinga úr margvíslegum miðlum, ásamt því að efla áhuga á bókmenntum og lestri. Lögð er áhersla á góðar skriftarvenjur, skipulag og úrvinnslu. Nemendur þurfa að fá tækifæri til þess að láta reyna á mál sitt við að leysa viðfangsefni og tjá hugsun sína og skoðanir við sem flest tækifæri en gott vald á munnlegri tjáningu nýtist í öllum námsgreinum. Vekja þarf athygli þeirra á einkennum málsins, töfrum þess og mætti. Skólastofan á að vera vettvangur umræðu, samskipta af ýmsu tagi, lestrar og ritunar þar sem mikilvæg og áhugaverð verkefni eru krufin.

Hæfniviðmiðum íslensku er skipt í fjóra flokka; talað mál, hlustun og áhorf, lestur og bókmenntir, ritun og málfræði. Þessir flokkar eru samofin heild þar sem hver flokkur getur haft gagn af öðrum og mikilvægt að hafa það í huga í kennslu.

Byrjendalæsi
Byrjað er á því að lesa sögubók sem uppfyllir ákveðnar kröfur. Við lesturinn er rætt um merkingu og merkileg orð til að auka orðaforða nemenda. Í næsta tíma er sagan rifjuð upp og kennari fær nemendur til að lesa með eða botna setningar. Því næst er valið lykilorð sem unnið er markvisst með. Lykilorðið er valið út frá því markmiði sem á að leggja áherslu á hverju sinni. Það getur verið málfræðimarkmið, stafsetningarmarkmið eða jafnvel kveikja að ritun, lesskilningi og orðaforðavinnu. Í næstu tveimur tímum fer fram þjálfun í þeim atriðum sem voru lögð inn með lykilorðinu og nemendur vinna fjölbreytt verkefni sem oft eru skapandi. Verkefnin geta verið fyrir einstaklinga, pör eða hópa. Má þar nefna ýmis spil þar sem m.a. er unnið með stafsetningu, lestur, hugtakakort, sundurgreiningu, tengingu, orðaforða, stafina, ritun, skrift, málfræði, hlustun, tjáning og enduruppbyggingu texta. Nemendum er mætt þar sem þeir eru staddir og tekið mið að þörfum einstaklinga en nemendur geta verið að fást við ólík verkefni á sama tíma. Mikil áhersla er lögð á að kennsluhættir og verkefni séu fjölbreytt og að nemendur þjálfist í vönduðum og öguðum vinnubrögðum. Bæði eru unnin einstaklings-, para og hópverkefni. Mikilvægt er að nemendur lesi daglega bæði í skólanum og heima. Jafnframt eru þeir hvattir til að lesa sér til gagns og gamans í yndislestrarbókum eins og geta þeirra leyfir og í lestrarbókum við hæfi. Nemendur hafa góðan aðgang að bókakosti skólans. Þegar lestrarnám nemenda er skipulagt er tekið mið af þroska og getu hvers og eins. Lestrarbækur eru afhentar í þyngdarröð og/eða nemendur velja sér bækur við sitt hæfi af skólabókasafni. Nemendur hafa góðan aðgang að bókum í skólastofunni og fá tækifæri til að lesa og skoða bækur á hverjum degi. Nemendur vinna í vinnubókum á sínum hraða og eftir getu. Nemendur skrifa í skriftar- og vinnubækur. Einstaklingskennsla og hópvinna. Nemendur skrifa reglulega í dagbók og fara í hringekjur eða stöðvavinnu með fjölbreyttum verkefnum.

<table>
<tr><th colspan="4">Íslenska</th></tr>
<tr><td>Námsþættir:</td><td>Námsefni:</td><td>Hæfniviðmið:
Að nemendur:</td><td>Leiðir:</td></tr>
<tr><td>Talað mál, hlustun og áhorf</td><td rowspan="4">Fjölbreyttar barnabækur
Lestrarlandið (Verkefnabækur 1+ og 2+)
Stílabækur
Sögubækur
Verkefnablöð frá kennara
Spjaldtölvur
Smáforrit
Námsspil
Skriftarblöð
Sóknarskrift
Gæðatextar
Tréstafir og stafakubbar
Lestrarbækur
Markviss málörvun
Tónlist og söngur</td><td>– geti beitt skýrum og áheyrilegum framburði
– þjálfist í að hlusta á upplestur af ýmsum toga.
– geti lært, leikið eða sungið texta af ýmsum gerðum
– taki þátt í leikþætti og/eða söngatriði
– geti sagt frá eftirminnilegum atburðum og eigin reynslu
– geti átt góð samskipti, hlustað og sýnt kurteisi
– geti tekið þátt í umræðum
– þjálfist í að koma fram og tjá sig fyrir framan bekkinn</td><td rowspan="4">Aðferðir byrjendalæsis
Innlagnir
Hringekjur og stöðvavinna
Einstaklings-, para- og hópavinna
Útinám
Umræður
Framsögn
Leikir og spil
Vettvangsferðir</td></tr>
<tr><td>Lestur og bókmenntir</td><td>– læri hljóð, tákn og heiti bókstafanna
– geti tengt hljóð saman í orð
– þekki algengar orðmyndir
– öðlist jákvætt viðhorf til lestrar
– geti lesið orð og stuttar setningar
– læri einfaldar vísur, ljóð og þulur
– geti nýtt fjölbreyttan orðaforða við að skilja texta</td></tr>
<tr><td>Ritun</td><td>– geti dregið rétt til stafs
– geti haldið rétt á skriffæri
– geti skrifað orð og stuttar setningar
– kynnist hugarkortum og notkun þeirra
– þekki skriftaráttina</td></tr>
<tr><td>Málfræði</td><td>– skilji hvað rím er og geti fundið orð sem ríma
– þekki hugtökin hljóð, bókstafur, atkvæði og setning
– þekki sérhljóða og samhljóða
– þekki hugtökin samheiti og andheiti
– leiki sér með orð og merkingu s.s. með að ríma og fara í orðaleiki</td></tr>
<tr><td>Námsmat:</td><td colspan="3">Námsframvinda og hæfni nemenda metin jafnóðum yfir skólaárið á hæfnikorti.
Lesfimipróf eru þrisvar sinnum yfir veturinn, í september, janúar og maí. Lesskimun lögð fyrir í október og unnið úr niðurstöðum í framhaldi af því.
Viðmið í lestri: Miðað er við að nemendur nái að lesa 20 orð á mínútu við lok 1. bekkjar.</td></tr>
</table>